

TORONTÁL.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Besckereken.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt | Félévre 3 frt
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivatalban. — Kértek az igatási díjakat az igatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések díjai előlegesen beküldendők, még pedig 100 szóig egyszeri hirdetésért 1 frt, 100—200 szóig 2 frt, 200—300 szóig 3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtábelvétel is beküldendő.

Magán hirdetések:
A 3-hasábos garmondors első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Besckereken, hova az előfizetési pénzek és igatási díjak küldendők.

(78—32)
atalának 1882. évi
folytán Lajosfalva
ás után végleg le-
íratik s a választás
d. e. 10 órájára,
i fizetés és szabad
községi képviselő-
k egybekötve.
k ezen állomásra
en divó tót nyelv
XVIII. t. cz. értel-
évi márczius 16-ig
be.
883. február 16-án.

Hivatalvezető:
Polits Szilárd,
t. szolgabíró.

(73—32)
kivonat.

nt tkkönyvi hatóság
és érdektársainak
végrehajtást szen-
telés és jár. iránti
kir. tszék területén
li 3328./b r.-számú
megállapított kiki-
megjelt in-
nik napján, d. e. 10
könyvi hivatalában
állapított kikiáltási
az ingatlan becs-
zpénzben, vagy az
rfolyammal számi-
n 3333. sz. a. kelt
n kijelölt óvadék-
hez letenni, avagy
en a bánatpénznek
llított szabályszerű
zék tkvi osztályá-
sében.

zlete
magyobb
utott,
en olya-
bban szá-
(12—3)

Nagy-Besckereken:
MENCZER LIPÓT urnál.
(42—156)

Felhívás Torontálmegye gazdaközönségéhez!

Közel egy évtizede már annak, hogy a „Torontálmegyei gazdasági egyesület” beszüntette működését! Épen oly időben, midőn a mezőgazdaság ügye hazánk több kitünő férfja által a legmelegebben felkarolva nagyobb lendületet nyert, és úgy egyesek mint társulatok buzgó munkálkodása, s a kormány hathatós támogatásával üdvös virágzásnak indult!

Tagadhatatlanul mindinkább elismerésre talál az: hogy Magyarországnak első kincse és életforrása a mezőgazdaság! Egész sorozata az üdvös intézményeknek és reformoknak létesítetett a a legközelebbi multban és a gazdaság minden ágának hasznos fejlesztése, hangya-szorgalommal folyik!

A gazdák érdekei — úgy bent mint kifelé — a közgazdasági kérdéseknél előtérbe nyomulnak, és az őket megillető figyelemben, védelemben részesülnek!

Ezt érezzük és tapasztaljuk nem egy esetben, s a haladásnak félreismerhetlen jelei lépten nyomon mutatkoznak a gazda előtt — ösztönzik a kitartásra, fokozzák kedvét a munkához, reményt élesztnek kebelében és a jobb jövő felé mind több bizalommal tekint!

Ezeket bátran elmondhatjuk hazánk mai közgazdasági és gazdasági viszonyai felől — és ha az előidező tényezőket keressük, tekintetünk első sorban a társulási tevékenységre esik, mely ma kétséghalálannal míg eddig soha el nem ért mérvben nyilvánul!

Az „országos magyar gazdasági egyesület” példányszerű és a gazdaközönség egyeteme által eléggé meg nem halálható buzgó működésével jár elől! Megalapította a „Gazdakört”, — a gazdasági egyesületek szövetezését — s az életbe vágó közgazdasági kérdések beható tanulmányozását és megvitatását eszközölve, azok eldöntésénél szellemét beviszi a törvényhozás terembe és ott kiváló egyénei közvetítésével főtényezőként szerepel!

Ki ne érezné és ne látna be ily mozgató erő-közegnek szükségét a vidéken? mely hivatva van úgy az általános érdekű kérdésekben területe különleges viszonyait felfelé feltárni és megismertetni és

azoknak érvényt szerezni, — valamint lefelé a hasznos ismereteket, tapasztalatokat, — az általános haladás műveit terjesztetni, a kipuhalt bajokat orvosolni, tanácsal és véleményével szolgálni, szóval a helyi gazdasági érdekeknek atyai gondozója, képviselője és védelmezője lenni!

Szük a tér, itt részletesen felsorolni, mi lehet feladata egy gazdasági egyesületnek szorosan a gazdaság terén? — és mire terjedhet ki az általános közgazdasági mozzanatokban? mely utóbbiaknál elég legyen utalni a csak most is szőnyegen forgó országos horderejű kérdésekre, mint p. o. a víz-jog megalkotása, a víz-szabályozási ügy rendezése, a földadó, a telepítések ügye, a regalejogok megváltása, az uzsora, a kivándorlás megakadályozása, a birtok-minimum, a mezőgazdasági hitelügy, a mezőgazdasági biztosítás ügy stb. mindmennyi életbe vágó kérdésekre, melyek megoldásánál örvendhet azon vidék, mely bir egy közeggel, mely specialis viszonyait és érdekeit előtárja s lehetőleg érvényesíti!

Ily feladatot egyes ember, bármily kiváló tulajdonokkal birjon is, nem teljesíthet! arra az erők összesítése és az összakaratnak nyomatéka szükséges, hogy a sikernek reményeit táplálhassuk!

Ez ma már kiválóan a gazdasági egyesületek szép hivatala, ezen alapszik létjogosultságuk, — és többé nem dicsekedni illeti azon közönséget, mely gazdasági egyesületet szervez! hiszen csak önmaga iránti első kötelességét teljesíti! de méltó vad és megróvás sújta azt, mely megalkotni képes!

Ha van megye az országban, melynek egy gazdasági egyesület megalkotása égető létkérdés, úgy Torontálmegye bizonyára a legelső azok között, mert — mondhatni — helyzeténél fogva egyedüli életforrása a gazdaságot! azt elhanyagolni, nem ápolni, nem javítani akarni, nem védelmezni — merő öngyilkosság!

Nem volna nehéz egyenkint reá mutatni már is azon hátrányra, mely megyénk gazdaközönségére az utolsó években az által hárult: hogy egy szervezett gazdasági egyesületet nélkülöznie kellett! Hány közérdekű gazdasági esemény múlt el, hány fontos gazdasági kérdés oldatott

meg a legközelebbi multban Torontálmegye gazdáinak részvete, érdekei megfigyelése nélkül, — és mintegy kizárva az általános haladásból, nagy többsége a régi megszokottnál tespedni volt kénytelen!

De ne folytassuk itt tovább, és ne keressük az okokat, melyek gazdasági egyesületünk működését megszüntették! Ragadjuk meg az alkalmat, és teremtünk meg Torontálmegye gazdasági egyesületét, teremtjük meg hazafias alapon, — és minden nemzetiségi, párt- és osztálykülönbség nélkül ölelje az fel megyénk összes földmivelő közönségét, s annak bü képviselőjévé, tanácsadója, érdekei buzgó előmozdítója s védelmezőjévé váljunk!

Az 1879-1880-ik években megindult a mozgalom gazdasági egyesületünknek ujja szervezése iránt, és annak egyik kifolyása volt az 1882. nov. 19-én Nagy-Kikindán megtartott gazdai értekezlet, hol kimondatott: miszerint a torontálmegyei gazdasági egyesület az 1869-ben alakult — s működését 1873-ban megszüntetett — egyesületnek jogfolytonosságában ujja szerveztessék. Ennek eszközölésére a megye minden járásból választott tagokkal szervező bizottság alakított, mely is működését a f. hó 11-én Nagy-Kikindán megtartott első értekezletén megkezdvén, azon elvből kiindulva: hogy a főzél mihamarabb elérlessék, nem a tanácskozássok hosszu útjára lépett, hanem megállapítva főbb vonalaiban az ujja szervezés alapfeltételeit, azokat ezennel a tisztelt gazdaközönség elé tárja, és kéri e nemes ügyszó minél számosabb csatlakozásait, aláírásait!

E pontozatok következők:
1. Torontálmegyei gazdaközönsége a volt „Torontálmegyei gazdasági egyesület” a jogfolytonosság alapján ujja szervezi, — átveszi annak fennlévő leltári vagyonát, — azonban sem a rendes tagdíj hátralékok, sem a be nem fizetett alapítványok bekövetelésére igényt nem tart, — az alapítók mindazáltal felkérnek, hogy alapítványaikat ujjítsák meg.
2. Uj aláírási izek bocsájtának ki, melyek szerint az egyesület tagjai lesznek:

- a) alapítók, a kik az egyesület számára egyszer mindenkorra legalább 100 frt o. e. alapítványt tesznek,
- b) rendes tagok, és pedig kik 1883. január 1-től kezdődő 6 egymást követő évenként 6 frt fizetésére magukat kötelezik, — vagy kik a kisebb gazdák és birtokosok köréből ugyan ezen időtartamra évenként 2 frt fizetési kötelezettséget vállalnak.

3. Az alapító tagok alapítványaik felét f. é. október 1-én, másik felét 1884. april 1-én teljesen lefizetni tartoznak. — A rendes tagok f. é. tagsági díjja augusztus 1-én válik esedékessé, — míg a jövő években fele része minden év april, másik fele október 1-én fizetendő be. A befizetések, az annyira kívánatos rend és pontosság érdekében, az egyesületi pénztár által — kivétel nélkül — postai utánvétel útján közvetítenek.

4. Az egylet szervezete a közgyűlésből, — a 60 tagú választmányból álland, — mely a megye minden szolgabírói járásából legalább 3—3 tagból, — s a többi a székhelyen vagy annak közeli vidékén lakó tagokból véve alakítatik meg, továbbá az elnök és 2 alelnökből, kik közül az egyik egyszersmind igazgató alelnök, és végre mint egyesületi igazgató alelnök — a titkárból, ki egyuttal az igazgató alelnök ellenőrzése mellett a pénztárt is kezeli.

Ezeket kívül képezetnek a választmány kebelében az egyes gazdasági szakosztályok, valamint idővel, a midőn már az egyesület megszűlárud és működése a gazdák kebelében termékeny talajra talál, alakítatnak a külső egyes vidéki gazdakörök.

5. Az egylet székhelyeül a szervező bizottság által Nagy-Kikinda javasoltatik.

6. Az egyesületi alapszabályok a fenti pontozatok nyomán a szervező bizottság által kidolgoztatnak s kinyomtatva közölgetnek; az aláírási izek azonnal kibocsájtatnak, a melyek legkésőbb april 15-éig a bizottság alólított elnökéhez visszaküldendők, a midőn is az alakuló közgyűlés májushó folytán Nagy-Kikindán fog megtartatni, hol az alapszabályok és azokban a tervezett szervezetnek, a székhelynek

TÁRCZA.

Hangverseny a győri vízkárosultak javára.

A „Torontál” utolsó számának „Tarka levelek” című közleményben Ede öcsém uram ugyancsak biztatta ura bátyját, hogy a ropant térségű casinó termébe csak azok fognak belejutni, a kik jó eleve jönnek.

Már ez egyszer Ede uram is csak maga magával számolt és nem városunk értelmiségével, mert oda biz' bemehetett volna nem nyolcz, de kilencz, tíz, tizenegy órákor is akár még kétszáz mű- és jótékonytárgyat pártoló.

Valóban mi, a kik városunk közönségét, különösen akkor, a midőn a jótékonytársaság kérdése forgott szóban, mindig csak a jó oldaláról ismertük, nem tudunk ez egyszer e részvétlenség, illetőleg közönyön eligazodni.

Hisz' tán csak nem voltak az árak azok, a kik a látogatók számát annyira ritkították?

Ha tudunk bukfenckhányás mutatványokra, sevilai borbély látványokra meg kisebb estélyekre 50 krt, 1 frtot riskirozni, akkor tán csak tudhatunk ily nagyszabású hangverseny alkalmával 50 krral többet fizetni, különösen akkor, a midőn más megyebeli balsorscsapta hazánkainak sziveink érzelmeit cselekedetek által bebizonyítani kell.

Resteljük, hogy mi torontálmegyeiek, kik a felebaráti szeretet gyakorlásának teljesítésében mindezeideig még mindig az első köző

sorozattunk, hogy ez alkalommal oly kudarcot vallottunk.

Nyolczvan frtnyi jövedelem, mely a hangverseny alkalmával eléretett, csakis műkedvelőink lehangolására alkalmas, és aligha csalódom, ha úgy hiszem, hogy — várhatunk mi még egy hasonalkotásu hangversenyre!

Az igaz, hogy a csorbát ki lehet fenni, de azt, a mely ez alkalommal ejtetett, nem.

Húzzuk tehát rá a feledékenység szomorú fátyolát azon reményben, hogy városunk közönsége, ha ez idő szerint tetszalottnak is bizonyult be, majd feltámad s a mennyire lehetséges lesz, kárpótolandja a mulasztást más jó cselekedetek napfényre hozatala által.

Nem akarjuk felvetni azon szomorú eshetőséget és nem is kívánjuk, hogy mi azon helyzetbe kerüljünk, a midőn mireánk ezen közmondás: „Ahogy te nekem, úgy én neked” alkalmazható legyen, s azért inkább átterek a hangverseny bírálatához, a melyet egy jeles szakember irt és szerkesztőségünknek beküldött, s a mely a következőleg hangzik:

Mindjárt az első szám, a „Porticii néma” nyitánya meggyőződhette a hallgatóságot, hogy a zenekar nem közönséges erőkkkel rendelkezik. Oly szabatosan és oly szépen játszottak ezt műkedvelőink, hogy akárhol is elismerést kellendett aratniok. Már maga a darab is olyan természetű, hogy a zenekar majdnem minden lehető nuanczirozásban való jártasságát mutathatta be. Ki ne gondolna vissza élvezettel az adagioszerű motívumra, mely szépen juttatták érvényre a váltakozó érzelmeiket, mely szabatosan vettek minden crescendo és decrescendo helyeket, míg a nyitány második felében a pajzán kettős menetek és a

játszi staccatok megannyi gyöngyosorként peregetek le. Nem kevesebb élvezetet nyújtott Chopinnak halhatatlan Cis-Moll valseja. Gyakran volt alkalmunk ez örökszép darabot zongorán játszva hallanunk s ha magában a zene természetében fekvő vonatoltságot, mely a zenekart jobban veszi igénybe, leszámítjuk, határozottan állíthatjuk, hogy így akarta, így érezte ezt Chopin a zongorában is. A zenekari darabok között azonban legtöbb szabotosságot Rossini „Semiramis” átiratában tapasztaltunk. A legkellemesebben lepte ez meg a hallgatóságot, mert egy oly erőt tanult megismerni, a mely nagy tényező egy zenekarban, érjük Binder úr gyönyörű clarinet-játékát. Oly könnyen, oly folyékonyan gurdültek le egymásután a szebbnél szebb futamok, hogy az ember hinni nem tudta, miszerint ezi abból a kicsi igénytelen hangszerből oly nagy nyugodtság mellett lehet kihozni. A közönség zajosan nyilvánította tetszését. A két utolsó szám — zenei értékben nem áll valami magas fokon — de kellemes melódiája, üde harmonizálása és prációs előadása által érvényre jutott a zeneértő publikum előtt is, a kik nem mulaszthatták el a zajos tetszésnyilvánításuk által leróni hálaíjukat a zenekar iránt, a mely a nálunk legritkább élvezetben részesítette.

Zeneszeti tekintetben magasabb és nemesebb előadás tekintetében pedig kifogástalan élvezetben részesült a publikum Mendelssohn-nak halhatatlan szép triója és Wagner Richard-nak feledhetlen emlékü gyönyörű áriája: „O du mein holder Abendstern” előadása által.

Mendelssohn triója alkalmat nyujt az előadóknak, magokat a művészet minden ágában bemutatni, akár mely részt veszünk tekintetbe. A mily feledhetlen a mely szenvedés hangja

mindjárt kezdetén a darabnak, oly megnyugtató érzést kelt a darab folyamán a reménynek és a vigasznak kifejezése. Nem hinné az ember, hogy a könnyű zenehez szokott fulek és kezek ily magasztos témát oly érzéssel, oly mély átgondoltsággal legyen képes reprodukálni, mint a hogy Konstantinovic V. és Oláh A. urak, Grünbaum úr pedig oly jeles készültsgű és ügyes zongorázónak mutatta be magát, hogy a publikumnak egyhangu véleménye szerint, páriájt messze vidéken kell keresni. Wagner áriájának előadásáról keveset szólhatok, itt elnémul minden beszéd; minden dicsőret és magasztalás üres phrasziá törpül. A ki e mellett nem érezte szívét erősebben lüktetni, a ki ily zene mellett érzékellen tud maradni, az már nem is ember.

A dalárda két darabot énekelt. Storch „Nachtzauber”-ját ritka szabotossággal és a leggyönyörűbb pianoval énekeltek, mintha csak valóban az estnek varázsa alatt állottak volna. Erkel „Ébresztője” szép, szép — hisz' díjat is nyert — de azt hiszük, óriási dalárdának kell lennie, a mely e darabbal azt a hatást fogná elérni, a melyet Erkel elérni akart. Egyébként daláraink megtettek mindent, a mit tehettek; ök jól és szépen énekeltek, ha nem gyujtottak, nem az ő hibájuk.

Igy, a mint látjuk, a hangverseny tökéletesen sikerült, s azok, a kik nem állottak ez élvezetes, nagyszabású hangverseny meg a győri vízkárosult embertársainkért az egészen méltányos beléptidit a jótékonytársaság szent oltárára letenni, igen jól mulattak részben virradtig.

Sz. .... ry.

stb. kérdései az egyesületi tagok egyeteme által végleg megállapítani fogván, az egyesület, ha a tisztelt gazdaközönség — saját jól felfogott érdekében — úgy akarja, még ez év nyarán működését meg fogja kezdeni!

Zombolya, 1883. évi február 20-án.

Hazaifiai tisztelettel:

A „Torontálmezei gazdasági egyesület” szervező bizottsága nevében:

Gróf Csekonics Endre, biz. elnök.

E lelkes és minden ízében hazafias felhívást azon értesítéssel közöljük szíves olvasó közönségünkkel, hogy az egyesületbe való belépést igazolói aláírású ívek ugyan e felhívással már szétküldtek. Szíveskedjék a gazdaközönség azokat pártfogására venni, s minél többektől aláírva és számosabb aláírásokat szereztve, a „Torontálmezei gazdasági egyesület” megalakításához hozzájárulni. Örömmel tudatjuk azt is, miszerint e téren szakértett férfiak birjuk szíves ígéretét, hogy legközelebb tüzetesebben fogja lapunkban ez üdvös eszme sikeres valószínűsítését érintő kérdéseket ventilálni.

Szerk.

Befásítás méhészeti szempontból.

Sokat irtunk és még sokat fogunk írni, — addig míg általános közvéleményünk s fejlődési tetőfokát eléri a méhészet, annak hasznáról s azon utakról és módokról melynek nyomán abból minél nagyobb hasznot húzhatunk. — Mert hogy hazánk minden vidéke a méhészetre kiválóan alkalmas azt bizonyítom a milyen fölösleges, épen olyan mértékben igaz az is, hogy eme gazdasági ág még kellő figyelembe nem részesül. — Eme visszásság állapot megszüntetése, illetőleg az okserü méhészet terjesztése képezik legközelebbi célunkat.

Azért különösen feltűnt volt nekem, hogy egy ügyes tollú méhészt előbb a lapok hátsólapján egy cikk keretén belül megemlít; majd később pedig egy önálló cikkbe szól a „Méhészeti Lapok”-ban a befásításról illetőleg az utak befásításáról méhészeti szempontból. S megvallom ez engem egészen meglepett mert vagy alkalmas valamely vidék a jelen viszonyok közt — a mint hogy úgy is van nálunk mindenütt — a méhészetre s ekkor a nagy elterjedés után következnek a messze jövőbe a meglehetősen javításával; — s ilyen vidéket nehezen találhatunk — s akkor a befásítással tisztán e szempontból kár bajlódni.

S ha én a dolgot mint méhészt így fogom fel, minő fogalmat alkothat akkor laikus. Leghamarabb gondolkodóba esik, hogy miképpen áll vidékén a befásítás, — s bizony még elég — országosan beszélve — szomorú képet látva e téren, a méhészettel főlhang majd... a befásítás; vagy pedig egy kérdés, ki nem lévén méhészt s nem érti a dolgot s veszedelmes ellenséget lát a méhészetben, mert ime létezik befásítás nem csak kertészeti éghajlati, de méhészeti szempontból is, — rémségesen fogja tőlünk féltetni a kajszin, ringló stb. jövőjét és egyszerre makacs ellenségévé lesz a méhészetnek; de különösen merít mond erre a selymész, kinek tisztán csak eperfákra van szüksége s ezzel szeretné látni beültetve az egész világot.

Tisztelt méhésztársunk egyszersmind ajánlja, hogy tennék lépéseket, hogy a befásításnál a méhészeti érdekek figyelembe vétnének. En azt hiszem, hogy csak tisztán a befásítást kellene sürgetnünk — mely indítványt így módosítva melegen pártolom — mert lehetetlen oly befásítást képeznünk, mely nekünk méhészeknek is malmunkra ne hajtana a vizet. Mert a fák azon része, mely meglehetősen nem szolgálhat mint a bikk, tölgy stb., talajban változatlan és roppant lassú növekedés és kevés hasznot hajtó lévén, az újabb területek s főképen az utak befásításánál nem használják; s mert más részének mint pl. a méhészet szintén nem kedvező eperfának terjedését épen általános gazdasági szempontból csak óhajtunk lehet.

En azt hiszem messze, igen messze van még amaz idő, midőn még legelőleg elégtelenség vagy javítás miatt hazánkban e nemű befásításról beszélhetnénk, ha ugyan valaha beszélni fogunk; mert véleményem szerint a gazdaságnak a méhészet bár fontos de mégis csak mellékága s alkalmazkodnunk kell nekünk méhészeknek általában a többi gazdasági ágakhoz s eleget tettünk ha a különféle nem miattunk előálló meglehetősen saját céljainkra felhasználjuk. Mert célunk mint említim az edes mindnyájunknak: hogy a méhészetet terjesszük, hogy a hazánk gyönyörű virányain bőven feltalálható tenger mézet az évenkénti elpusztulástól megmentve, annak árát saját bő zsebünkbe rakjuk, magunk és az állam nagy hasznára.

Felészalása azonban mégis nem volt haszonnal, mert „szóra szó jön” s a volt felszínre oly dolgokat, melyek reánk csak üdvösek, hasznosak lehetnek. Így csak neki köszönhetem, hogy a befásításról írva egy méhészeti szempontból igen lényeges cserje, az úgynevezett „reketye fű” fontossága jutott eszembe, mely bárhol kellően díszlő növény

méheinknek a legkorábbi s különösen — midőn arra kora tavasszal különben is égető szükség van, igen bő és pótlatlan legelőt ad, s azért méhésztársainak igen melegen ajánlom méhesükhöz mennél közelebb — kaparaik számához képest több kevesebb ültetését, illetőleg egyszerű dugványozást.

S. Molnár János.

A jegyzői szigorlatokról.

Megnyugtató az azoknak, kik a megyei statutum által előírt elméleti képességgel léptek Torontálmezeiben a község jegyzői gyakorlatra és a statuum kívánata szerint a két évi gyakorlati időt már kitöltötték, vagy rövidebb vagy hosszabb idő alatt kitöltendik.

A „Torontál” lap f. évi 5-ik számában egy cikk jelent meg „a jegyzői szigorlatokról” cím alatt, melyet a „Közsegi Közlöny” jegyzői szaklap szóról-szóra átvéve következő a szerkesztőnek saját nézetével taglalt:

„Mintán e tárgyban hoztam már számos kérdés intézetet, kötelességemnek tartom ide vonatkozóan saját nézetemet szintén elmondani s kijelenteni: hogy azon conclusióban, mintha ezentul csak azok volnának jegyzői szigorlatra bocsáthatók, a kik a törvényben megszabott elméleti és gyakorlati minősítéssel bírnak, tekintet nélkül arra, vajlon a szabályrendelet által megszabott minősítést megszerzték e vagy sem, — teljesen nem osztozom, nem pedig azért, mert a törvény 34. §-a világosan kimondja, hogy azokra, kik a jelen törvény hatálybaleptekor akár kivétel, akár választás útján nyert hivatalban tényleg szolgálnak, vannak, vagy ha tényleg nem szolgálnak, azt kimutatják, hogy 1867. július 1-je után szolgálatban voltak, a mennyiben ugyanazon szabályon kívánunk alkalmaztatni a jelen törvényt nem alkalmazható, s reakur névze az eddig fennálló törvények és gyakorlat irányadók.

Nem tekintve azt, hogy semmiféle törvénynek visszaható ereje nincs, a tisztviselő minősítéséről szóló törvény ezen átmeneti intézkedése határozatlan azon időtartamra vall, hogy senki a községben tényleg szolgálatban levő el ne utassék. Ezt nem csak a méltányosság, de a szolgálat continuitása is követeli. Nézetem szerint a törvény ezen kedvezménye tehát okvetlenül kiterjed a jelenleg alkalmazásban lévő jegyzősegekre is, a mennyiben azok tényleg a községjegyzői irodában mint ilyenek alkalmazták s ezen körülményt hitelesen igazolják. Szerintem ezek feltétlenül bocsáthatók a jegyzői vizsgára, mert a törvény fentidézett szavainál s az ott nyilvánuló intónál fogva, a jegyzői vizsgától őket de lege et de jure elzárni nem lehet. Természetes, hogy e kedvezmény csak azokra névze állhat, kik a törvény életbe lépése előtt lettek jegyzősegekké, és nem azokra is, kik a törvény életbe lépése után lettek azokká.

A törvénynek határozatlan kifejezett célja az, hogy a községben mindenki által megvártatva, kik e téren a törvény életbe lépése előtt e téren működtek, sőt szerzett jogaik épségben tartásával, előleptésüket sem gátolja. Ezt követelte a gyakorlati szempont, mely nem a merev jogon, hanem az élet exigenciáin alapul, s meg vagyok róla győződve, hogy a kormány s a törvényhatóságok a multa névze hasonló nézetben vannak és lesznek, mintán ellenkező esetben a törvény átmeneti intézkedésének értelme nincs, s a jegyzősegekre névze annál kevésbé lehet, mert a succentiak képződését a községben s első sorban a specialis gyakorlati képzettséget igénylő községjegyzői pályán, megakasztani nem lehet és nem szabad. Nagyon jó volna, ha a jegyzői egyetlek erre névze a kormány elvileges nyilatkozatát provokálnák, annál inkább, mert ezzel kapcsolatosan az a kérdés is felmerül, hogy az új törvény keletkezését tartandó jegyzői vizsgálatok addig is, míg a törvényvel analog szervezendő új vizsgálati rendszer életbe lép, felfüggesztendő-e vagy sem? —

A szerkesztő ebbeli jogos elveken alapuló nézetét mindenben helyeslem egyedül csak abban nem, hogy a jegyzői egyetlek lennének hivatal erre névze a magas kormány nyilatkozatát provokálni, én ezt a provokációt a megyei jegyzőszigorlat bizottság hatásköréhez tartozandónak vélem, a jegyzői egyetlek egyedül mulasztatlan kötelessége lesz e tekintetben minél előbb legide egy kérvényt benyújtani.

Topolyán, 1883. február hó 21-én.

D. Bodó Sándor,
Lőrjegyő.

Indokolás

a múlt számunkban közölt szabályrendeleti tervezet a cselédek kitüntetésére és jutalmazásához.

Szentes város lakosainak, valamint a közép-Tisza alsó-Körös és Maros folyók mellékén lévő többi községek lakosságának összes jóvelmi forrását — ma még — kizárólag a mezőgazdaság képezi. Az ipar csak a helyi szükséglet fedezésére szorítkozik, s általában azon iparágak nyerne erősebb lendületet, melyek szorosabb kapcsolatban állnak a mezőgazdálkodással, s ennek mintegy kiegészítő részét képezik.

De mi még ma is úgy műveljük a földet, mint a hogy félszázaddal ez előtt művelték. Nem pihentetjük soha, s egy szántásba vetjük úgy az őszi, mint a tavaszi magot. — Ezen gazdálkodási mód következtében, a mely termőerege föld is kisoványtatják, s a felületen

munka legtöbbször vékony s gazos terméssel fizet.

Ezen javítást váró állapotnak pedig nem egyedül a gazdabán van az oka, hanem legfőképen abban rejlik, hogy nincs módjában oly munkert alkalmazni gazdaságában, minőt az okserü földművelés okvetlen megkövetelne.

A munkáskéz kevés, tehát szerfölött drága. Városunkban 30 katastr. hold földre esik egy férfi cseléd, pedig 68,000 katastralis hold területű határunknak 49,000 holdja szántás-vetés alá van véve — s ha még hozzá vesszük, hogy nagyobb részben szentesi gazdák tulajdonát tevő Teés-Fabian-Sebestyén pusztaközségek 11,000 katastr. holdat tevő határa is szentesi cselédesség munkájerejével műveltetik, akkor a fentebb kitüntetelt arány még rosszabbnak mutatkozik.

A mezőgazdaság érdekét tekintve, nálunk sohasem voltak jók a munkaviszonyok, mert a munkaerő sohasem állt arányban, a művelésre váró föld mennyiségével. De 10—15 esztendő óta mégis rohamosabban súlyosul a helyzet.

Súlyosítja pedig az, hogy ezen idő óta beállott védgát-építési, folyammeder-szabályozási, vasutépítési és egyéb nagyobbtermű földmunkálatokra keresve — kerestetik e vidék munkabíró népe s munkaereje a mezőgazdaságtól vonatik el, a mezőgazdaság kárára. Hiszen az ország bármely távol részében megindított földmunkálat vállalkozója ezerrel szállítja s köti le Szentes, Szeged, Csongrád s ezen vidék községeinek legmunkabíróbb népét.

Ez az oka aztán, hogy mindinkább fogy a mezőgazdaságban dolgozó cselédek száma s épen velők fogy a munkabíró cselédek száma is.

Ez az oka, hogy nálunk a cselédtörvénynek némely — különben üdvös — rendelkezései, csakis a gazda kárára lehet végrehajthatni, mert a szolgálatot ok nélkül otthagyo cselédnek is, a cselédben szükölködő gazdák kínálata között van módjában valogatni.

Ez az oka, hogy a cseléd és napszámber aránytalanul magasra hagott s a gazda pedig kénytelen bármily magaviseletű cseléd követeletét is megadni, ha ugyan a gazdalkodással felhagyni nem akar.

Ez az oka, hogy földművelésünk hátramaradt s csakis a legkedvezőbb időjárás esetében nyernék csak közép minőségű termést is.

Ez az oka annak, hogy népünk alsó osztálya megdöbbenő módon kezd elkorcsosodni. A családapa elmegy földmunkára, bármely távol vidékre az országnak. — Itthon hagyja feleségét, gyermekeit 9—10 hónapon, sőt egész esztendőn keresztül. A munkafelügyelő nyereségére megszokja a palinkaivást, korhely, kártyássá lesz, keserményét elfecsérel. — Itthon a feleségre marad a gyermekek eltartásának súlyos gondja. — A férj oda távol feledekzik meg családapaszágról s folytat ledér életet, mely elszoktatja a becsületes családi életől; a nő pedig — sok esetben — itthon válik, anyai kötelességét felelő személylgyé.

S mily mindennapi képe ez a családi kötelekek felbomlásának, melyben a szülők hibája miatt legtöbbet szenvednek a szegény ártatlan gyermekek s legtöbbet veszít a közérkölciség!

Ez az oka annak, hogy 10—15 év óta oly ijesztő mérvben szaporodik nálunk a „hit-nélkül-együtt-élők” száma s évről évre több a törvénytelen szülöttek száma is.

És a sok rossz példa mindinkább megszokottá válik s minél több követőre talál. Ezen az állapotban pedig mi hamarabb segíteni kell, mert ez közös érdeke a birtokos-gazdaközönségnek épen úgy, mint a cseléd-osztálynak. Érdeke az összes lakosságának, az egész társadalomnak, a magyar nemzetiségnek.

Meg kell javítani a cselédekét, hogy ez által a gazdalkodás módja is javuljon, mert így várható, hogy megszaporodik a cselédek száma. — Méltányolni kell a szorgalmas, hű és tisztességes cselédek magaviseletét. De meg is kell jutalmazni az egy helyen hosszabb ideig tartó szolgálatot, hogy vége szakadjon azon sajnos állapotnak, midőn a cselédesség csaknem havonként változtatja helyét, s hogy a méltóság és jutalmazás által, a többi cseléd is szorgalomra, hűségre és tisztességes magaviseletre buzduljon.

Meg kell becsülni az arra érdemes cselédet, hogy ő is gazdáját, állapotját s magát becsülje meg.

Ezen állapot javításától várható jobbra fordulása a mezei gazdaság módjának; ettől várhatjuk a közvagyonyosodás terjedését, s a megszülyelt közérkölciséget ily uton emelhetjük vissza azon fokra, melyet szükséges, hogy az elfoglalva tartson.

Ezen főbb szempontok vezérelték — tisztelettel alólróttat — a cselédek kitüntetéséről és jutalmazásáról szóló szabályrendeleti tervezet megalkotásánál.

Kelt Szentesen, 1883. február 12-én.

Balogh János,
polgármester.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Partos, márczius hóban.

Tek. szerkesztő úr!

E napokban uram bátyám magánirodámba beköszönt, ott a rendes helyét elfoglalta, makra pipájára gyújtott és beszélgetett a régi időről, mit annál nagyobb hévben tett, a mennyivel én beszédjében érdekültem.

A beszéd közt, nem tudom, hogy hogyan, tán asztalomon borítékokat nagyobb, kisebb czimmel látott, elég az hozzá így szolt: Öcsém! Hányféle címek vannak most? Hja, kedves uram bátyám, a mostani kor-

szakban annyi sok czim van, hogy azt én magam sem tudom mind itt elősorolni, például: nagyméltóságos — méltóságos — nagyságos — nagykentelű — tekintetes — tisztelt — érdemes stb.

Hát kedves öcsém, mondja meg, kik viselik ezen címeket?

Ezeket viselik magánurak, földbirtokosok és hivatalok.

Ugy, hivatalok! — Akkor mifele címje van a tisztelt községi előjáróságnak?

Annak, uram bátyám, sem címje, sem titulája nincs (ugyanis csak „Közsegi előjárónak” írják).

Ah, az lehetetlen, hisz' azok a legelőkelőbb férfiakból állanak, — az mégis sok, annyi címekből, hogy egygyel a község előjáróit meg nem ajándékozzák! — De öcsémnek azt tanácsolnám, ha címhez jutni akar, mind az elősorolt cím és titulákat a sajtóba tenném, mert attól jobban félnek, mint a fehér puskapor előtt.

Hadjon el, kedves uram bátyám! A német közmondás az: mit ér a „Titel ohne Mittel”? Igaza van, öcsém! — Gyertün hozzám, igyunk egy-két palack magyaradit! Az anyók kora reggel egy kappantyút levágott, az már kifagyott és tén már meg is van spekelve.

Egy címet nem szerető.

HIRHARANG.

* Személyi hír. Főispán ő méltósága márczius 7-én hivatalos utjából szerencsésen székhelyére érkezett.

* A „Nagy-becskeréki községi főgyűmn. deáksegélyező egyesület” elnökének felévi jelentéséből: Alapító tagok: Arányi Béla 130 forint; 50 forinttal: Balázs Iván, Bobor György, Bonnaz Sándor, Puszkó, Ifju Demkó Pal, Eisenstädter Ignác, Mangold Lipót czég, Dr. Mangold Samu, „Nagy-Becskeréki Takarékpénztár”, Schwarz Mihály, Dr. Stassik Ferenc, Thurn és Taxis Egon, herceg, „Torontálmezei takaré- és hitelbank”, „Török-becsei takarékpénztár”. — Pártoló tagok: 10 forint: Csanádi káptalan, Thurn és Taxis Egon herceg; a „Nagy-becskeréki takaré- és előlegegylet” mint részvénytársulat: 20 forint; 5 forint: Almási Elek, Bezuk Lajosné, Bielek Vilmos, Blühweisz Mór, Deutsch Zsigmond, Fischer Fulop, Herr Ödön, Hertelendy József főispán, Hiller József, Kovács Ágoston, Kulifay Lajos, Dr. Klein Mór, Markus Imre, Mészáros József, N. N., Pap Ernő, Steiner Mihály, Stagselchmidt János, Stoics Sándor, Tallián Béla, Weketyk Jása, Dr. Weisz Manó; 4 forint: Winter Fulop; 3 forint: Baaden Károly, Haidegger Ödön, Hirtenstein Mór, Jakabffy Titus, Kassovits Salamon, Kellner József, Kemény István, Kokits János, Kohn Samu, Lichtenegger József, Mangold Armin, Mateics Mihály, Mencer Lipót, Molnár Mihály, Napholcz Ágoston, Ormódi Imre, Quiriny Gusztáv, Rónay Jenő, Rósa Ignác, Spitzer Adolf, Strasser Miksa, Ungár Jakab, Vajay Endre, Weiss Ármán; Zaka Gyula 5 forint. Az egylet vagyona — levonva a 4 tanuló segélyezésére utalványozott 40 frtot — 1033 frt. A könyvtár 148 kötetből áll.

* A „Révai-kör” 6. felolvasó estélyét folyó hó 10-én (szombaton) este 6 órakor tartja a városháza nagy termében, mely alkalommal Lauka Gusztáv úr olvas fel. A felolvasás címe: „A dámk lovagja”.

Az elnök.

* A kir. törvényszék pertári irodái és kiadói hivatala, úgy az igazgató hivatalos irodája folyó évi márczius hó 7-iktől kezdve a róm. kath. plébánia templom mögötti volt községi iskolaépületbe helyeztetett át, mit ezennel a község tudomására hozunk.

* Felolvasás. Baaden Károly, iskolaiigazgató, folyó év és hó 11-én, délutáni 4 órakor, a helybeli „Munkás-képző- és társalgó-egyletnek” helyiségében, (Ellerlefe vendéglő, mellenczei út) felolvasást tart a „Létköri villanyosságrol”, a melyre az érdeklődők ezennel tisztelettel meghívattak.

* Nagylelkű alapítvány. Nagy-Szt.-Miklósrol írják, hogy gróf Nakó Kálmán egyik nagy-szt.-miklósi házat a községnek ajándékozta oly célból, hogy az kórházra alakítsák át. Azonkívül 10,000 frtot adományozott, hogy annak kamatai az élethe lépteendő kórházra fordítsassanak. Ez alap a nagylelkű adományozó elhunyt nevének neve után „Nakó Berta alap” címen fog kezeltetni.

* Szeged. A csanádmegeyeiek 170 tagból álló küldöttsége márcz. 3-án vonult Szegeden keresztül, nem kivelve kifakadásokat Szeged ellen. Kun-Majsa 13,000 lakosságu város állítólag szintén Szeged székhely mellett nyilatkozott, valamint az ottani közbirtokosság is.

* Egy vegyes bizottság működik Nagy-Kikindán f. hó 2-ika óta a város házán a katonai laktanya tervezetének végleges megállapítása céljából. A bizottság tagjai Zsva-novits tábornoki és Kvirinyi kir. mérnök a megye részéről. Ha a részletesen kidolgozott tervek a ministerium által jóváhagyattak, a laktanya építése 1884-ben kezdetét fogja venni. Az épület színhelyül a Szent-Huberti út felé eső legelő szemeltetett ki.

* Az überlandi földek. A városi képviselő testület f. hó 1-én hozott határozata szerint Vinczehidi Izidor és Trifunacz Mladen bizattak meg a nagy-kikindai überlandi földek telekkönyvezetésével; a telekkönyvezés körül fölmerülő költségek megállapítása céljából pedig egy 5 tagu bizottság küldetett ki.

győződh
állanom
visszate
halálhíre
gibb bar
jobban
Szaniszl
tanítót,
radhalla
s legked
hez. N
együtt b
helyünk
Halálhíre
a mely k
ténétét
de talán
Megyénk
kismere
Debrece
szívenl
csüvelte
gyógyít
még es
a termé
önkezei
nek. —
nyugal
Beke por
gyászjel
talmege
nemkülö
Sarolta
edessany
Zsirus
életének
éveben f
tudóvis
dogultk
delelők
ház szert
örök nyu
jen a ko
Lajosfalv
személysz
látát min
Az
és jó uta
marhára
kisebb sz
és szijgy
csos, pint
sem volt
számítás
mekserge
egy kint
kellemes
Az
gel anny
míg enne
pedig es
annyi mar
kázat két
A
czárnó ez
helyzetbe
ezer rube
koronázó
Az
érkezik
keztében
Lisszabon
megmenek
IRODA
Milassin V
dapesten,
A vilá
gényel sze
X. csoport:
kivüli fog
Sue Jenő vil
a követ
1. „Egy h
2. „Bastie
3. „A pok
4. „Madel
5. „Mihály
6. „A mil
7. „Gaster
E világ
nok” 1882. é
hét regény c
„Hölgyek La
áron kapják.
1838. sz. k
Nagy-
hírré tétel
hivataloszl
szükségelt
32 de
28 da
28 pa
4 da
4 pá
28 pa
4 pá
czlus 26

hogy azt én
rolni, például:
-- nagyságos
-- tisztelt --

meg, kik vi-

főlelirtoko-

miféle czimje

gnak?

czimje, sem

ség előljároi-

ok a legelő-

z mégis sok,

a község elől-

De öcsém-

ez jutni akar,

kat a sajátba

mint a fehér

ám! A német

hne Mittel?*

rünk hozzam,

it! Az anyók

gott, az már

spékelve.

A szerető.

án ő méltó-

aból szeren-

i községi

egyesü-

bből: Alapító

50 forinttal:

bnaz Sándor

áder Ignác,

Samu, Nagy-

araz Mihály,

Taxis Egon,

rk- és hitel-

lár. — Pár-

ptalan, Thurn

y-beckerekéi

szvénytársu-

Elek, Bezuk

Mór, Deutsch

Ödön, Herte-

zsef, Kovács

n Mór, Mar-

N., Pap Ernő,

ános, Stoics

y Jásó, Dr.

őp; 3 frtal:

Daun Gyula,

la, Eckstein

bert, Fellner

enstein Mór,

nor, Kellner

János, Kohn

göld Armin,

olnár Mihály,

* Halálozás. Időről időre jobban meggyőződhetem, hogy magamnak is készen kell állanom azon utra, melyről többé nincsen visszatérés. — Mind sűrűbben nyerek oly halálhíreket, melyek bizonyítják, hogy legregyebb barátaim és ismerőseim sora napról napra jobban ritkul. — Február 26-án adták át Szaniszlón az örök nyugalomnak Müller Antal tanítót, ki az ötvenes éveiben leghűbbs fardhalatlan vadásztársam volt s kit legszebb s legkedvesebb napjain emléke kötött lelkemhez. Nincs hely Szaniszló határában, melyet együtt be nem jüriünk volna. Ki tudja nyugelyünk mily messzire fog esni egymástól. Halálhíre egy könyvepjettem azon lapra, a mely boldog házasságom első éveinek történetét foglalja magában. Lux perpetua luceat ei.

* Halálozás. Egy jó és nemesen érző, de talán túl érzékeny szív megszünt dobogni. Megyének egyik szerény, de kötelességet lekiismeretesen és pontosan teljesítő hivatalnok, Debreczeni Béla, f. évi márczius 7-én, szívenlőtte magát. A mint visszahagyott búcsúleveleiből következtetni lehet, roncsoit és gyöngyháttalanná hitt testi állapota keltte fel a még csak 23 éves ifju az elhatározást, hogy a természet örök törvényeit be nem várva, önkézeivel vette véget reménytelen életének. — Közrészlet kísérő sírjába, mely örök nyugalomát biztosítja a sokat szenvedettnek. — Beke poraira!

* Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Antalffy Zsirus Mihály, Torontálmegyei arszáki szamveője és fia Elemér, nemkülönbön özvegy Baranyi, szül. Kramár Sarolta megtört szívvel jelenti feledhetlen neje, édesanyja, illetőleg egyetlen gyermeke Antalffy Zsirus Mihály né, szül. Baranyi Arankának, életének 23-ik, legholdogabb házasságuk 3-ik évében folyó évi márczius 3-án, déli 12 órakor, tudóvnszben történt gyászos elhunytát. A boldogultnak drága tetemeit f. é. márczius 5-én, délelőtti 10 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartásai szerint a ljósfalvi sírkertben örök nyugalomra tetetni. Aldás és béke lengjen a korán elhunytak drága porai felett! Lajósfalván, 1883. évi márczius hó 3-án.

* Ujvidék. Miletics márczius 2-án a személyzállító hajón belegen hozatott ide. Halálát minden órán várják.

* Az idei csupán vásár száraz idő és jó utak mellett elsován lovak és szarvasmarhákra szorított. Disznók is hajlattak be kisebb számban jó árák mellett. Egy pár költélés szijgyártó, kala pos, csizmadia, mézeskalácsos, pintér, pecsenyész és boros sátrakkal mi sem volt látható, hacsak nem vesszük meg számításba a „Ringelspiel“-t is, mely a gyermekesregnek, meg nagyobb kamasszoknak is egy kintorna hatalmas megszállása mellett kellemes szórakozási helyet nyújtott.

* Időjárásunk folyó hó 8-án reggel annyival is inkább meglepő volt, mert a mig ennek előtte egész tavaszias zolt, reá pedig esős idő járt, addig a fentemelt napon annyi márcziushóra bukkantunk, hogy a szánkákat kényelmesen fel lehetett volna venni.

* A czár koronázása. A czár és czárné az Anicskow-féle palotában különböző helyzetben lefényképeztették magukat és 15 ezer rubelért levonatokat készítették, hogy a koronázó ünnepeken kioszthassák.

* Ujabb hajóösszeütközés hirtérkezik Londonból. Az összeütközés következtében a „Kronprinz“ nevű német gőzös Lisszabon közelében elsüllyedt. A legénység megmenekült.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Milassin Vilmos, szerkesztő-kindó urnál Budapest, IV. szervatár, 8. sz. a. kaphatók: A világ legelősebb és legérdekesebb regényei szerföltt leszállított árákon.

(Vége.)

X. csoport: A „Szépirodalmi Csarnok“ 1882. évi rendkívüli folyamata a következő classicus regényekkel: Sue Jenő világhírű regénycyclosa: „A hét főbón“, mely a következő hét külön regényt tartalmazza: 1. „Egy hercegnő“ (A kevelység) 2. „Bastien Frigyes“ (Az irigység) 3. „A pokol tüze“ (A harag) 4. „Madeline“ (Az érzékiség) 5. „Mihály rokon“ (A restség) 6. „A milliomosok“ (A fősvenység) 7. „Gasterini orvos“ (A torokosság) 2

E világhírű regénycyclosa a „Szépirodalmi Csarnok“ 1882. évi rendkívüli folyamában jelent meg s e hét regény csak együtt rendelhető meg 7 forintért. A „Hölgyek Lapja“ előzetőit 5 frt 50 kr. kedvezményáron kaphják.

Az ezen I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX. és X. csoportbeli összes regények, összesen tehát 308 kötetből álló regény együtt és egyszerre rendelhető meg, 291 frt 80 kr. bolti ár helyett 85 frt-ért kaphatók. — A ki 95 frt-ot küld be, az ezen 308 kötetben kívül még 36 kötetet egészen új regényt is fog megkapni, vagyis az 1883. évi mindkét csarnok egész évi 104 füzetét.

XI.) Harminezkét író és költő (a „Hölgyek Lapja“ munkatársai) nagy arczképeit tartalmazó fényes nagy műlapunk 5 frt bolti ár helyett most egy frt-ért rendelhető meg. (Csomagolási díj és feladó vérvény bélyege külön még 11 kr.)

Továbbá a „magyar nők arczképesarnoka“ első műlap 32 levelezőnőnek nagy arczképeivel szintén ugyanoly áron rendelhető meg. Budapest, 1883.

Könyvismertetés. Buzarovics, esztergomi könyvkiadó hátra kötelezte a magyar olvasó közönséget, midőn a „Mullató zsebkönyvtárban“ Gvadányinak zamatos régi magyar nyelvzetű és humorú művét a híres „Rontó Pált“ közölte. Az eredeti kiadást csak a régi szabásu emberek ismerik és ebből ritka könyvtárban van meg egy-egy példány, melyet becses ereklyeképpen őriznek. A 185 lapra terjedő verses regény ára 24 kr. Remélhető, hogy Rontó Pálnak földön és tengeren almléködésére méltó történetét és véghez vitt dolgait nagy számú hálás közönség fogja élvezettel olvasni.

Öt szerb és román vigjáték jelent meg magyar fordításban Temesvári Magyar testvérek nyomdájában. A csinos kiállítású 109 oldalra terjedő kötet következő színműveket tartalmazza: „Gratulálók“ vigjáték egy felvonásban. Irta Trifkovic Szilárd, fordítottak Löwy Miklós és Stura Szilárd. — „A ponty“ vig. egy felv. Irta Zmaj Jovan Jovanovic, ford. Löwy és Stura. — „Itt a pap, nincs a pap“ román vig. egy felv. Irta Rosetti R. D., ford. Löwy és Pekatian V. Tivadar. — „Fele bor, fele víz“ vigjáték egy felv. Irta Trifkovic, ford. Löwy és Stura. — „A ferbli“ vig. egy felv. Irta Ristic Szilárd, ford. Löwy és Maksics Sebő. — Ezen vigjátékok közül egy kettő magyar közönségünk is ismer és tagadhatlan, hogy minegyikbe jó adag humor szorult. Bárcsak folytatása következne ezen vállalatnak, hogy a szerb és román nemzet szellemi kincs-tárából azok is merithessenek, kiknek ezen nyelvek megtanulhatására alkalmuk nem volt.

Vettük a „Délvidéki Tanügy“ II. füzetét, mely ép oly bő, változatos és választékos tartalmu mint az első.

A „Koszorú“ a Petőfi Társaság jelesen szerkesztett heti közlönyének legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg. A barna kereszt. Elbeszélés, irta Szabó Sándor. Gyűlékony kebek. Költemény, irta Torkos László. Őszi verőfény. Regény, irta Margitay Dezső. Petőfi szüleiéről, irta György Vilmos. Schiller magyar fordító, irta Dr. Marki Sándor. Szemere Miklós, irta Reviczky Gyula. — Irodalom. — Vegyesek. A lap előzetési ára negyedévre 2 frt.

A legujabb találmányok ismertetésére a „Gazdasági Mérnök“ című mezőgazdasági és műszaki hetilap ez évben külön rovatot nyitott, melyben már eddig is igen számos bel- és külföldi találmány leírása és szakszerű rajza volt közölve. Czikkei szintén kiváló szakismerettel, a hazai viszonyoknak és a gyakorlat igényeinek megfelelőleg vannak gondosan megválasztva, minék bizonyítékaul csak a következő fontosabb cikkeire kell utalnunk: Az ekéről és ekeverenyekről (számos ábrával) Lázár L.-tól. — A marhatenyésztés Amerikában. — A gazdák Mekkája. Dr. Roditzky Jenő-től. — Az uzoraiásról. Lissovich Károlytól. — A gőzkazánok megvizsgálásáról. — A csendes tenger partjáról. (Eredeti tudósítás Amerikából). Dr. Rosenspitz Sándortól. — A phylloxera és annak elterjedése Franciaországban (számos ábrával). — Sinvágó fürész (1 ábr.). — Szállítható telefon alkalmazása vízi utakon és járműveken (2 ábr.). — A völgyzárlatokról. — A magyar nemzeti Pantheon (2 nagy képpel). — Az osztrák szabadalmi jog módosításához. — A cognac gyártásról. — Uj vízjogi törvényjavaslat Franciaországban. — A répacukor-gyártás Oroszországban. Amerika termése 1882-ben. — Uj kotrógép (1 ábr.). — A belga Bárság. Dr. Roditzky J.-tól. — A Mississippi folyam szabályozása. — Czölöpök lesüllyesztése víznyomás által (1 ábr.). — A tejjgazdaság statisztikája. — Haladások a gőzhajó-kazánok és gépek szerkesztésében. — A császári alapítványi épület Bécsben (nagy képpel). — A földművelő osztály helyzetének javításához. — A gazdasági és ipari termények mesterséges szállításra. — Az amerikai disznózúr. — Egy mintaszerű haltenyésző telep (3 ábrával). — A budapesti dalműház építése. — A talajviszonyok földtani felvétele és annak jelentősége gazdasági, műszaki és közegészségi szempontból. — Adatok Amerika gazdasági, ipari és kulturális fejlődéséhez. (A Gazdasági Mérnök saját levelezőjétől). Dr. Rosenspitz Sándortól. — A vér mint tápszer stb.

A „Gazdasági Mérnök“ megjelenik minden héten 12 nagy oldalon feltűnő díszesen kiállítva, képekkel és szakszerű rajzokkal gazdagon illusztrálva. — Szerkeszti és kiadja Gonda Béla min. főmérnök, műegyetemi m. tanár. — Előzetéseket meg ez év elejétől

kezdve is folyvást elfogad a kiadóhivatal (Budapest, Csillagutca 8. sz.) egész évre 10 forint, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr-áral.

Közigazgatási bizottság.

Torontálmegyei közigazgatási bizottságának 1883. évi márczius hó 5-én tartott rendes havi ülésén következő ügyek tárgyaltak:

Adó ügyek.

Szerb-Bóka községre vonatkozó behajlanság czimzeni adóleírása tárgyában. Zsvikov Tinka tarrasi lakosnőnek az ellene vezetett végrehajtás iránti panasz tárgyában. Csávóy Ignác adófizetés halasztás iránti kérvénye tárgyában. Radosav Milos gaadi lakosnak kérvénye földadóügy rendezése tárgyában. Mihálovich Miksa nagy-beckerekéi lakos és ó-lézi birtokosa vonatkozó 1882. évi vízkár czimzeni adóleírása tárgyában. Gyűlvezán Dimitrie r.-késai hadmentességi díj leírás iránti kérvénye. Bratán Iván ó-bessenyi lakos hason ügye. Bittevic Zsira rom.-éskai lakos hadmentességi díj leírás iránti kérvénye. Racsov Sebestyén ó-bessenyi lakos hason ügye. Szekesán Todor petrovozellői lakos hason ügye. Mundria John petrovozellői lakos hason ügye. Dobricza Athanasz uzdini lakos jövedelmi adó leírás iránti kérelme tárgyában. Löbl Vilmos oppovai lakos hason ügye. Kir. adófelügyelőnek február havi szakjelentése.

Közoktatási ügyek.

Vallás és közoktatási m. kir. minister ó nagyméltósága f. évi február hó 13-án 4022-ik sz. a. kelt a szerb-czernyai gör. kel. hitelkezeztisi szerb iskolára vonatkozó rendelele. A tordai községi iskolánál üresedésben levő tanítói állomásra megválasztott Pintér Mátyás tanító véglegesítése tárgyában. Schoba Gáspár ittvárnoki községi tanító véglegesítése tárgyában. Glasz Pál megválasztott sándorházi községi tanító véglegesítése tárgyában. Marschall V. Jázárföldi községi tanító állomásában véglegesítése tárgyában. A szerb-nagy-szt.-miklósi községi képviselő testületének határozata az otthely felállítandó ipariskola tárgyában. Blazmann Miklós náköfalvai lakos és érdektársai előterjesztése az otthely felépítendő községi iskolára vonatkozólag. A temesvári gör. kel. püspökség átirata néhai Stefanovits Dénes gör. kel. tanító özvegyének nyugdíjaztatása tárgyában. A tomaszóvázi községi iskola 1880-81. tanévi felülvizsgált számadása tárgyában. A tomaszóvázi községi iskola 1882. tanévi hason ügye. A pészaki községi iskola 1881-82. tanévi hason ügye. A stefanföldi községi iskola 1881-82. tanévi hason ügye. Kir. taufelügyelő havi jelentés.

Közmunka és közlekedési ügyek.

Nagyméltóságú közlekedési m. kir. Ministerium f. évi 1022. számú leirata az ország belforgalmi, kereskedelmi, gazdasági és vadászati érdekei szempontjából, valamint a vasutaknak teljes és minden időben való kihasználhatása tekintetéből az utaknak kezelése és kellő mérvény fejlesztése tárgyában. Nagyméltóságú közm. és közl. m. kir. minister a közlekedési vagyis vicinális utakon levő hidak és úterezsek építésére és fentartására vonatkozó községi csoportosítások tárgyában 1881. évi január 27-én tartott rendkívüli üléseben 442-77. közigazgatási bizott. gyűlésből 1905-708. sz. a. kelt jelentése mellett felterjesztett felfolyamodványok tekintetbe vétele mellett e tárgyban hozott 14593-82. sz. határozata. A nagy-szt.-miklósi szolgabíroságnak 4206. és 4207. kgy. számú jelentése a Palos, valamint a Ladány éren keresztül épített hidak felépítése és fentartási költségeinek fedezése czéljából eszközölt községi csoportosítás tárgyában. Központi szolgabíró 304-883. sz. a. beterieszti Orlovát községi előljárolna a Szabó J. tomaszóvázi postamester által a pósta utalvány és levéljegyek körül elkövetett visszaélésekre vonatkozó jelentését az összes iratokkal együtt eljárás végett. Nagyméltóságú közm. és közl. m. kir. minist. 5551. számú rendelete a távrida állomások küldönczdiájának megállapítása tárgyában. Bujkovszky Gusztáv beterieszti Lajósfalva község képviselő testületének a községben egy m. kir. póstahivatal felállítás tárgyában hozott határozat. Az 1883. év február havi jelentését az állam- és országutak állapotáról.

Arva ügy.

A nagyméltóságú m. kir. belügyministerium 6855. sz. körrendelete a vagyonatlan kisurakot képviselőre kirendelt tiszt ügyész által megindított keresetek utáni bélyegdíj kiszabás tárgyában.

Egészségi ügy.

Megyei főorvosnak egészség állapotára vonatkozó havi jelentése.

Börtön ügy.

A helybeli kir. ügyészségnek havi jelentése.

Fegyelmi és felebbezett ügyek.

Kikindai szolgabíró beterieszti Dr. Toponarszky Milivoj n.-kikindai ügyvédől beszédett 100 frtnyi bírság tárgyában jelentését. Alispán beterieszti Antal József pancsovai kir. alügyész kérvényét adóhátraléka helyesbítése iránt. Ugyanaz jelenti, hogy Stanojevits Péter volt Nagy-Kikinda községi bíró ellen a fegyelmi vizsgálatot beszüntette. Misku Gligor uzdini lakos jegyzőkönyvi kérvénye osztályozási ügye mielőbbi elintézése illetve befejezése iránt. Alispán bemutatja Groza Mida uzdini lakos felebbezését az általa hozott határozat ellen. Közmunka és közlekedési minister leirata Damaszkín János velika-gredai birtokán elvonuló csatorna tisztítása tárgyában. Alispán beterieszti Bischitz János t.-becsei lakos felfolyamodványát az általa hozott határozat ellen. Alispán bemutatja Kuhnér örökösöknek a tiszta-hegyesi uradalom elleni belvízgyűben hozott első foku határozat ellen közbetett felebbezést. Alispán bemutatja báró Szina Simon örökösöknek mint a kis-orosi uradalom birtokosainak a közi és N.-Kikinda valamint Mástort községek között fennforgó vitás belvízgyűben hozott határozat elleni felebbezést. Ugyanannak jelentése a Horváth Adolf segédszolgabíró elleni fegyelmi ügy állásáról. Árvaszék jelentése Gatajancz György elleni bünygyben. Tomasov Mladen franyovai lakosnak panaszá Neatnicza Zsiva franyovai bíró ellen. Nagyméltóságú belügyministerium leküldi Dr. Polit Mihály orsz. képviselő és ügyvéd felfolyamodványát, Stojanovits Vazul antalfalvi szolgabíró felelősségre vonatása tárgyában. A n.-kikindai szolgabíró beterieszti Prekajszky Péter nagy-kikindai lakosnak felebbezését az alispáni határozat ellen. Ugyanaz beterieszti Horváth János t.-becsei lakosnak hason ügyét.

Hadkötelesek ügye.

Csobán Szimeon dugoszelli lakos nősülési ügye. Penov István rogdendorf lakos hason ügye. Kunatarov Péter újfalvi lakos hason ügye. Szávits Jova román-kécsai lakos hason ügye. Mukucsán Vászra rom.-éskai lakos hason ügye. Popov Mladen bótosai lakos hason ügye.

A torontálmegyei takaré- és hitelbank 1883. február havi forgalom kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek

állása 1883. január végével . . . frt 348591 11
betételek február hóban . . . frt 33904 43
összesen . . . frt 382495 54
visszafejtések feb. hóban . . . frt 55210 18
állása feb. végével . . . frt 367285 36

II. Betéti levelek

betételek február hóban . . . frt 3000 —

III. Folyó számlai üzlet

tevéleges egyenleg január végével . . . frt 32607 24
kiadások feb. hóban . . . frt 8017 98
összesen . . . frt 40625 22
betételezettett feb. hóban . . . frt 4730 —
tevéleges egyenleg feb. végével . . . frt 35895 22

IV. Leszámlázási üzlet

a) bankváltók
a tárcza állása jan. végével . . . frt 385799 07
leszámlázott feb. hóban . . . frt 133538 19
összesen . . . frt 519337 26
visszafejtett feb. hóban . . . frt 110079 55
a tárcza állása feb. végével . . . frt 409187 71

b) hitelegyleti váltók

a tárcza állása jan. végével . . . frt 6880 —
leszámlázott feb. hóban . . . frt 300 —
összesen . . . frt 7180 —
visszafejtett feb. hóban . . . frt 340 —
a tárcza állása feb. végével . . . frt 6840 —

V. Előlegezések

értékpapirokra
állása jan. végével . . . frt 12852 50
kiadott előlegek feb. hóban . . . frt 605 —
összesen . . . frt 13457 50
visszafejtett előlegek feb. hóban . . . frt 2058 —
állása feb. végével . . . frt 11399 50

VI. Ingatlan kölcsönök

állása jan. végével . . . frt 15057 48
kiadások feb. hóban . . . frt 12 26
összesen . . . frt 15069 74
visszafejtések feb. hóban . . . frt 450 —
állása feb. végével . . . frt 14619 74

VII. Pénzforgalom

készpénzgyenleg jan. végével . . . frt 19432 74
bevételek feb. hóban . . . frt 305051 50
összesen . . . frt 324484 24
kiadott feb. hóban . . . frt 312211 89
egyenleg feb. végével . . . frt 12272 35

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

Szerkesztői üzenet.

Ambrus József plebános urnak Kis-Oroszon. — Czikket szivesen vetük és jövő számunkban közöljük.
Vörös Pál urnak Szerb-Itteben. — Czikke jövő számban köszönettel felvettük.

H I R D E T É S E K.

1883. sz. k. i. 1883.

(90—3.1)

Hirdetmény.

Nagy-Beckerek város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városi bel- és lovas mezei rendőrség, hivataloslag és kézbesítőik számára folyó 1883-ik évre szükségelt nyári ruhaneműeket, jelesen:

- 32 darab sapka finom, sötétkék posztóból;
- 28 darab blous vitorla vászonból;
- 28 pár pantalon-nadrág vitorla vászonból;
- 4 darab blous durva, sötétkék posztóból;
- 4 pár lovagló-nadrág durva, sötétkék posztóból bőrrrel;
- 28 pár cipő fénymázos bőrből és
- 4 pár csizma zerge-bőrből beszerzésére f. márczius 28-án, délutáni 3 órakor, a városház nagy ter-

mében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva, meghivalnak.

Az árlejtési föltételek a szokott hivatalos órákban a városi főszámvévi hivatalnál megtekinthetők.

A polgármesteri hivatal.

N.-Beckerekben, 1883. márczius 6-án.

Hirdetmény.

(81—2.2)

A f. évi február 15-én megtartott „Árverés“ sikertelenül maradván, ezennel újból közhírré tétetik, hogy az 5329 holdból álló községi legelő f. évi márczius 15-én, délelőtti, a község ház termében megtartandó árlejtés utján e f. 1883. évre, és csakis a franyovai lakosok tulajdonához tartozó marhák számára haszonbérbe fog adatni olykép, hogy az illető haszonbérliő köteles legyen 30,000

forintot, és pedig annak kétharmadrészét, azaz 20,000 frtot azonnal az árlejtés megtörténte után, a hátralékban maradt egyharmad részt, azaz 10,000 frtot pedig f. 1883. év május 15-ik napján a községi pénztárba lefizetni, mely kötelezettsége ellenében a község maga részéről 5500 darab marháért kezkesedik, az ezen 5500 darab marhá túlhaladó fölösleg marha darabok után járó összegek pedig a haszonbérliőnek járnak a község iránti minden kárpótlás nélkül.

A kikiáltási ár minden darab marháért 6 forintban állapítottat meg.

A lakosság tartozik a legelő marháól megállapított illetéket a fent jelzett időben a haszonbérliőnek lefizetni. A bővebb feltételek hivatalos órákban a franyovai jegyzőségi irodában megtekinthetők.

Franyova községi előljárolás.

10*

